

ПРОТОКОЛ

№ 171

София, 10.08.2017 година

Днес, 10.08.2017 г. от 10:37 ч. се проведе закрито заседание на Комисията за енергийно и водно регулиране (КЕВР, Комисията), ръководено от председателя доц. д-р Иван Н. Иванов.

На заседанието присъстваха членовете на Комисията Светла Тодорова, Александър Йорданов, Владко Владимиров, Евгения Харитоновна и Димитър Кочков, и главният секретар Росица Тоткова.

На заседанието присъстваха Р. Тахир - началник на отдел в дирекция „Природен газ“ и експерти на КЕВР.

Председателят установи, че няма възражения по проекта за дневен ред и няма други предложения, както и няма правни пречки за провеждане на заседанието, което протече при следния

ДНЕВЕН РЕД:

1. Доклад относно одобрение на Процедури за управление на претоварването в случай на договорно претоварване, предложени от „Булгартрансгаз“ ЕАД.

Работна група: Елена Маринова, Ремзия Тахир, Снежана Станкова, Грета Дечева, Сирма Денчева, Ваня Василева

По т.1. Комисията разгледа доклад относно одобрение на **Процедури за управление на претоварването в случай на договорно претоварване, предложени от „Булгартрансгаз“ ЕАД.**

В Комисията за енергийно и водно регулиране (КЕВР, Комисията) е постъпило заявление с вх. № Е-15-45-10 от 16.04.2015 г., подадено от „Булгартрансгаз“ ЕАД, с искане за одобрение на Процедури за управление на претоварването в случай на договорно претоварване (Процедурите), на основание т. 2.2. от Приложение I към Регламент (ЕО) № 715/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 13 юли 2009 г. относно условията за достъп до газопреносни мрежи за природен газ и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1775/2005 (Регламент (ЕО) № 715/2009, Регламента). Към заявлението са приложени: проект на Процедури за управление на претоварването в случай на договорно претоварване; доклад с мотивирано предложение за одобряване на Процедури за управление на претоварването, включително анализ на влиянието при прилагане на Процедурите; препис-извлечение от Протокол УС № 79 от 02.04.2015 г. от неprisъствено заседание на Управителния съвет (УС) на „Булгартрансгаз“ ЕАД и копие от платежно нареждане за платена такса.

Със Заповед № 3-Е-94 от 30.04.2015 г. на председателя на КЕВР е сформирана работна група, която да извърши проучване и анализ на преписката съгласно изискванията на Регламент (ЕО) № 715/2009, да изготви доклад и проект на решение.

След проучване на общите положения и конкретните процедури в предложени проект, както и на изложените данни и информация в приложения доклад, във връзка с изискванията на т. 2.2. от Приложение I към Регламент (ЕО) № 715/2009 - Насоки относно процедури за управление на претоварването в случай на договорно претоварване, са установени някои несъответствия. В тази връзка, с писмо с изх. № Е-15-45-10 от 01.09.2015 г. на КЕВР, от „Булгартрансгаз“ ЕАД е изискано да представи допълнителна информация и разяснения, както следва:

1. мотивирано становище и предложение относно приложимостта на разработените процедури за управление на претоварването за IP Странджа/Малкочлар, във връзка с т. 1.3. от проекта и изложените в доклада анализирани данни за тази точка;

2. да бъде уточнено основанието, на което операторът счита, че по негова преценка процедурите за управление на претоварването могат да се използват и на изходни точки към потребители в страната, в случай на голяма вероятност от възникване на договорно претоварване на тези точки на база исторически данни, във връзка с т. 1.4. от проекта и предвид разпоредбата на т. 2.2.1. от Приложение I към Регламента;

3. във връзка с т. 4 от проекта, да бъде представена подробна информация относно заложения механизъм за разпределение на приходите от продажбата на допълнителен капацитет и разходите, произтичащи от схемата за обратно изкупуване или мерките по подточка 6 на т. 2.2.2. от Приложение I към Регламента между оператора на преносна система (ОПС, оператора) и ползвателите, тъй като съгласно подточка 3 на т. 2.2.2., в правомощието на КЕВР е да взема решение относно разпределението на приходите и разходите между оператора на преносни системи и от ползвателя на мрежата;

4. да бъде преработена т. 6 от проекта и предложените текстове относно процедурните правила, които да бъдат прилагани във връзка с разпоредбата на т. 2.2.5. от Приложение I към Регламента, с оглед ясно разграничаване на правата и задълженията на „Булгартрансгаз“ ЕАД и правомощията на КЕВР съгласно Регламента да изисква от оператора на преносната система да отнема частично или в пълна степен недоизползвания от ползвател на мрежата договорен капацитет, както и с оглед постигане на яснота относно правилата, които да бъдат прилагани от дружеството във връзка с тези правомощия на Комисията. Например т. 6 от проекта, от една страна предвижда, че „Булгартрансгаз“ ЕАД ще инициира процедура за отнемане на капацитет чрез свое предложение, при което Комисията ще развива административно производство по събиране на информация (вкл. от ползвател на мрежата) и ще постановява решение по всеки конкретен случай, а от друга страна, урежда задължението на дружеството да предоставя регулярно информация на КЕВР в съответствие с изискванията на Регламента, въз основа на която Комисията също може да извършва конкретна преценка.

С писмо с вх. № Е-14-45-10 от 11.09.2015 г. „Булгартрансгаз“ ЕАД е предоставило становище и информация. По отношение на приложимостта на Процедурите за управление на претоварването за трансграничната точка Странджа/Малкочлар, операторът посочва, че съгласно чл. 2.2.1., подточка 1, разпоредбите на точка 2.2. могат да бъдат прилагани също за входни точки от и изходни точки към трети държави според решението на съответния национален регулаторен орган. В тази връзка, в приложения доклад дружеството е представило данни за реалната използваемост на капацитет на дневна база в годишен разрез за последните три години, сравнено с техническия капацитет за всяка конкретна точка на междусистемно свързване, както и допълнително – за трансгранична точка Странджа/Малкочлар (изходна точка към трета държава), за целите на анализа и сравнение на използваемостта на капацитета. Предвид представените

данни, ОПС счита, че може да се направи обоснован извод за липса на договорно претоварване на цитираната точка за периода 2012-2014 г. Поради изложеното „Булгартрансгаз“ ЕАД заявява, че на този етап не е необходимо въвеждане на задължение за прилагане на Процедурите за управление на претоварването на точка Странджа/Малкочлар. В случай, че се повиши търсенето и интереса на пазара към използване на услуги по предлагане на твърд капацитет за пренос на точката, респективно за възникване на договорно претоварване, дружеството ще предложи прилагане на Процедурите, доколкото това е в полза на пазара. „Булгартрансгаз“ ЕАД заявява, че към момента няма необходимост от прилагане на Процедурите за управление на претоварването и на изходните точки към потребители в страната, отчитайки ниското ниво на използваемост на капацитета на националната газопреносна мрежа и отсъствието на договорно претоварване. При възникване на чести случаи на договорно претоварване на изходни точки към потребители, като последните не могат да получат необходимия им достъп до услуги на тези точки, дружеството ще предложи прилагане на Процедурите с оглед създаване на предпоставки за развитието на газовия пазар и търговията с природен газ.

На следващо място заявителят посочва, че в съответствие с модела на ценообразуване съгласно Методика за определяне на цени за достъп и пренос на природен газ през газопреносните мрежи, собственост на „Булгартрансгаз“ ЕАД, предвижда прогнозните приходи, представляващи разликата между приходи от реализация на капацитет вследствие от прилагане на процедури за управление на претоварването и разходи за изкупуване на капацитет при реализация на процедурите „свърхзаявяване и обратно изкупуване“ и „връщане на договорен капацитет“ да бъдат включени като „приходи от други услуги“ в директно прехвърляемите разходи със знак „минус“ съгласно чл. 17, ал. 2 от Методиката. По този начин се намаляват необходимите приходи за съответната година. Дружеството допълва, че КЕВР може да извърши корекция на необходимите годишни приходи за съответния ценови период в съответствие с правомощията си по чл. 19, т. 4 и чл. 20, т. 3 от Методиката.

„Булгартрансгаз“ ЕАД заявява, че в Процедурите за управление на претоварването следва да се уточни чия е инициативата за установяване и респективно задължението за установяване на системно недоизползван капацитет, с оглед изпълнение на т. 2.2.5., подточка 1 от Приложение I към Регламент (ЕО) № 715/2009.

С оглед изясняване на повдигнатите въпроси, както и на правата и задълженията на „Булгартрансгаз“ ЕАД и на КЕВР, е проведена работна среща, на която операторът е поел ангажимента да представи преработен вариант на Процедурите за управление на претоварването в случай на договорно претоварване.

С писмо с вх. № Е-15-45-10 от 18.11.2016 г., „Булгартрансгаз“ ЕАД е представило: преработен проект на Процедури за управление на претоварването; актуализиран анализ на влиянието при прилагане на процедурите, включително анализ на използваемостта на капацитетите, икономически и правен анализ, както и копие от Протокол УС № 170 от 07.11.2016 г. от присъствено заседание на Управителния съвет на дружеството за одобрение на ревизирия проект на Процедури за управление на претоварването.

Сред основните цели на Регламент (ЕО) № 715/2009 е да установи основните принципи и правила по отношение на достъпа до мрежата и до услугите за достъп на трети страни, управлението на претоварване, прозрачността, балансирането и търговията с права върху капацитет. Съгласно т. 21 от преамбюла на Регламента, принципите за управление на претоварването и разпределение на капацитет за нови или наскоро договорени договори се основават на освобождаване на неизползвания капацитет чрез предоставяне на възможност на ползвателите на мрежата да дадат под наем или да препродадат капацитетите по своите договори, както и на задължение за операторите на преносни системи да предлагат неизползвания капацитет на пазара поне за един ден

напред и без прекъсване. Като се има предвид големия дял на съществуващите договори и необходимостта от създаване на условия на равнопоставеност за ползвателите на нов и съществуващ капацитет, тези принципи следва да се прилагат към целия договорен капацитет, включително и към съществуващите договори.

Регламент (ЕО) № 715/2009 цели да установи недискриминационни правила за условия за достъп до газопреносни системи, като се вземат предвид специалните характеристики на националните и регионалните пазари, с оглед обезпечаване на нормалното функциониране на вътрешния пазар на природен газ. Тези цели включват определяне на хармонизирани принципи относно тарифите или методиките за тяхното изчисляване за достъп до мрежата, за установяване на услуги за достъп на трети страни и хармонизирани принципи за разпределение на капацитет, *управление на претоварването*, определяне на изисквания за прозрачност, правила за балансиране, такси при дисбаланс и улесняване на търговията с капацитет.

Управление на претоварването означава управление на капацитетите за пренос на оператора на преносна система с оглед оптимално и максимално използване на техническия капацитет и навременно откриване на точки на бъдещо претоварване и насищане (чл. 2, параграф 1, т. 5 от Регламента). Съгласно дефинициите по чл. 2, параграф 1, т. 21 и т. 23 от Регламент (ЕО) № 715/2009, „договорно претоварване“ означава ситуация, при която нивото на търсене на гарантиран капацитет надхвърля техническия капацитет, а „физическо претоварване“ - ситуация, при която нивото на търсене на реални доставки в определен момент надхвърля техническия капацитет.

Член 16 от Регламент (ЕО) № 715/2009 урежда принципите на механизмите за разпределение на капацитет и на процедурите за управление на претоварването по отношение на ОПС като един от основните механизми за постигане на целите на Регламента. Съгласно член 16, параграф 3 от Регламента, ОПС е длъжен да прилага и публикува недискриминационни и прозрачни процедури за управление на претоварването, които улесняват трансграничния обмен на природен газ на недискриминационна основа и които се основават на следните принципи: в случай на договорно претоварване ОПС предлага неизползвания капацитет на първичния пазар поне ден напред и на база прекъсваемост на доставките и ползватели на мрежата, които желаят да препродадат или преотдадат под наем неизползван договорен капацитет на вторичния пазар, имат правото да го направят. В случай че е налице физическо претоварване, ОПС или, когато е уместно, регулаторните органи, прилагат недискриминационни и прозрачни механизми за разпределение на капацитета (член 16, параграф 4 от Регламента).

Насоките, предвиждащи минималната степен на необходима хармонизация за постигане целите на Регламент (ЕО) № 715/2009, следва да предвидят и подробна информация относно принципите, на които се основават механизмите за разпределение на капацитет, и относно прилагането на процедурите за управление на претоварване в случай на договорно претоварване, в съответствие с член 16 и член 17.

Конкретните процедури за управление на претоварването в случай на договорно претоварване са регламентирани в т. 2.2. от Приложение I към Регламент (ЕО) № 715/2009 - Насоки относно принципи на механизмите за разпределение на капацитет и на процедурите за управление на претоварването по отношение на операторите на преносни системи и тяхното прилагане в случай на договорно претоварване, Процедури за управление на претоварването в случай на договорно претоварване (изм. по силата на Решение на Комисията от 24 август 2012 година за изменение на Приложение I към Регламент (ЕО) № 715/2009 на Европейския парламент и на Съвета относно условията за достъп до газопреносни мрежи за природен газ).

Разпоредбите на т. 2.2. се прилагат за точките на междусистемни връзки между съседни входно-изходни системи, независимо дали те са физически или виртуални, между две или повече държави-членки или в рамките на една и съща държава-членка, доколкото точките подлежат на резервиране от ползватели. Те могат да бъдат прилагани също за

входни точки от и изходни точки към трети държави според решението на съответния национален регулаторен орган. В Регламента е предвидено, че изходните точки към крайни потребители и разпределителни мрежи, входните точки от крайни газопроводни станции за ВПП и съоръжения за добиване, както и входно-изходните точки от и към съоръжения за съхраняване, не са предмет на разпоредбите на т. 2.2.

Конкретните процедури за управление на претоварването, предвидени в т. 2.2.2., т. 2.2.3., т. 2.2.4. и т. 2.2.5. от Приложение I към Регламент (ЕО) № 715/2009 са, както следва:

1. Увеличаване на капацитета посредством схема за свръхзаявяване и обратно изкупуване:

Съгласно т. 2.2.2. от Приложение I към Регламента, ОПС предлагат и, след одобрение от националния регулаторен орган (НРО), прилагат схема за свръхзаявяване и обратно изкупуване, основана на стимули, с цел да предложат допълнителен гарантиран капацитет. Преди изпълнението, НРО се консултира с НРО на съседните държави членки и взема предвид мнението на тези регулаторни органи. Допълнителният капацитет се дефинира като гарантиран капацитет, предлаган допълнително към техническия капацитет в точка на междусистемна връзка, изчислен въз основа на член 16, параграф 1 от Регламента. Схемата за свръхзаявяване и обратно изкупуване осигурява на ОПС стимул да предоставят допълнителен капацитет като отчитат техническите условия, като например калоричността, температурата и очакваното потребление на съответната входно-изходна система и капацитета в съседните мрежи. ОПС следва да прилагат динамичен подход по отношение на преизчисляването на техническия или допълнителния капацитет на входно-изходната система.

Схемата за свръхзаявяване и обратно изкупуване се основава на режим на стимулиране, отразяващ рисковете за ОПС при предлагането на допълнителен капацитет. Схемата се структурира по такъв начин, че приходите от продажбата на допълнителен капацитет и разходите, произтичащи от схемата за обратно изкупуване или мерките по подточка б (обратно изкупуване), да се поделят между ОПС и ползвателите на мрежата. НРО вземат решение относно разпределението на приходите и разходите между операторите на преносни системи и от ползвателя на мрежата. За целите на определяне на приходите на ОПС техническият капацитет, по-специално върнатият (преотстъпеният) капацитет, както и капацитетът, произтичащ от прилагането на механизми за заявяване на гарантиран капацитет на принципа „или използваш, или губиш“ за ден напред или за дългосрочен период, следва да бъдат разпределени преди всякакъв допълнителен капацитет.

При определяне на допълнителния капацитет, ОПС взема предвид статистическите сценарии за вероятния размер на физически неизползвания капацитет във всеки един момент в точките на междусистемни връзки. Той отчита също и рисковия профил на предлагането на допълнителен капацитет, който не води до допълнително задължение за изкупуване. Схемата за свръхзаявяване и обратно изкупуване също така оценява вероятността и разходите за обратно изкупуване на капацитет на пазара и отразява това в размера на допълнителния капацитет, който ще се предоставя.

Когато е необходимо да се запази целостта на системата, ОПС прилагат **процедура за обратно изкупуване**, основана на пазарни принципи, при която ползвателите на мрежата могат да предлагат капацитет. Ползвателите на мрежата следва да бъдат информирани относно приложимата процедура за обратно изкупуване. Прилагането на процедура за обратно изкупуване не засяга приложимите спешни мерки. Преди прилагането на процедура за обратно изкупуване ОПС проверяват дали целостта на системата не може да се поддържа по по-рентабилен начин чрез алтернативни технически и търговски мерки.

Когато предлага схемата за свръхзаявяване и обратно изкупуване, ОПС предоставя на НРО всички отнасящи се до схемата данни, оценки и модели с цел той да може да направи оценка на схемата. ОПС е длъжен да докладва редовно на националния

регулаторен орган за функционирането на схемата и, по искане на НРО, да предостави всички необходими данни. НРО може да изиска от оператора на преносната мрежа да преразгледа схемата.

2. Механизъм за заявяване на гарантиран капацитет за ден напред на принципа „или използваш, или губиш“

Съгласно т. 2.2.3. от Приложение I към Регламент (ЕО) № 715/2009, при промяна на първоначалната заявка НРО изискват от ОПС да прилагат за отделния ползвател на мрежата в точка на междусистемна връзка като минимум правилата, определени в подточка 3, ако въз основа на ежегодния мониторингов доклад на Агенцията за сътрудничество между регулаторите на енергия (ACER) в съответствие с точка 2.2.1., подточка 2 е видно, че в точките на междусистемни връзки в хода на процедурите за разпределяне на капацитет от разгледаната в мониторинговия доклад година търсенето е надвишило предлагането, на началната цена, когато са използвани търгове, за продуктите за ползване през въпросната година или през някоя от следващите две години,

а) най-малкото за три продукта с гарантиран капацитет с продължителност един месец; или

б) за най-малко два продукта с гарантиран капацитет с продължителност едно тримесечие; или

в) за най-малко един продукт с гарантиран капацитет с продължителност една година или повече; или

г) когато не е бил предложен продукт с гарантиран капацитет с продължителност един месец или повече.

Ако въз основа на ежегодния мониторингов доклад е видно, че ситуация като горепосочените е слабо вероятно да се случи повторно през следващите три години, например в резултат на това, че капацитет става достъпен поради физическо разширяване на мрежата или прекратяване на дългосрочни договори, съответните НРО могат да решат да прекратят механизма за заявяване на гарантиран капацитет за ден напред на принципа „или използваш, или губиш“.

Презаявяване на гарантиран капацитет от ползвателя на мрежата в точката на междусистемна връзка се разрешава до максимум 90 % и до минимум 10 % от договорения капацитет. Ако обаче заявката надхвърля 80 % от договорения капацитет, половината от незаявения обем може да бъде презаявен с нарастване. Ако заявката не надхвърля 20 % от договорения капацитет, половината от заявения обем може да бъде презаявен с намаляване. Прилагането на настоящата подточка не засяга приложимите спешни мерки. Първоначалният притежател на договорения капацитет може да презаяви ограничената част от своя договорен гарантиран капацитет на прекъсваем принцип.

За точки на междусистемни връзки, в които се прилага механизмът за заявяване на гарантиран капацитет за ден напред на принципа „или използваш, или губиш“ в съответствие с подточка 3, НРО следва да направи оценка на връзката със схемата за свръхзаявяване и обратно изкупуване съгласно т. 2.2.2., като това може да доведе до решение на НРО за неприлагане на разпоредбите на т. 2.2.2. за въпросните точки на междусистемни връзки. Такова решение се съобщава незабавно на ACER и на Европейската комисия.

За дадена точка на междусистемна връзка НРО може да реши да прилага механизм за заявяване на гарантиран капацитет за ден напред на принципа „или използваш, или губиш“ в съответствие с подточка 3. Преди да вземе своето решение, НРО се консултира с НРО на съседните държави-членки. При вземане на решението НРО взема предвид становищата на НРО на съседните държави.

3. Връщане на договорен капацитет

Съгласно т. 2.2.4. от Приложение I към Регламент (ЕО) № 715/2009, операторите на преносни системи приемат всяко преотстъпване на гарантиран капацитет, договорен от ползвателя на мрежата в точка на междусистемна връзка, с изключение на продукти,

свързани с капацитет, имащи продължителност от един ден и по-малко. Ползвателят на мрежата запазва правата и задълженията си по договора за капацитет до момента на преразпределянето на капацитета от ОПС и доколкото капацитетът не е преразпределен от ОПС. Върнатият (преотстъпеният) капацитет следва да се разгледа за преразпределяне едва след като целият разполагаем капацитет е бил разпределен. ОПС уведомява незабавно ползвателя на мрежата за всяко преразпределяне на върнат (преотстъпен) от него капацитет. НРО одобрява специфични условия за преотстъпване на капацитет, по-специално за случаите, в които няколко ползватели на мрежата преотстъпват капацитета си.

4. Механизъм за заявяване за дългосрочен период на принципа „или използваш, или губиш“

Съгласно т. 2.2.5. от Приложение I към Регламент (ЕО) № 715/2009, НРО изискват от ОПС да отнемат частично или в пълна степен системно недоизползвания от даден ползвател на мрежата договорен капацитет в дадена точка на междусистемна връзка, когато този ползвател не е продавал или предлагал при разумни условия своя неизползван капацитет и когато други ползватели на мрежата искат гарантиран капацитет.

Договореният капацитет се счита за системно недоизползван, по-специално ако: ползвателят на мрежата използва средно по-малко от 80 % от своя договорен капацитет както между 1 април и 30 септември, така и между 1 октомври и 31 март, с ефективна продължителност на договора повече от една година, за което не може да посочи основателна причина, или ползвателят на мрежата заявява системно близо 100 % от своя договорен капацитет и презаявява с намаляване с цел да заобиколи правилата, формулирани в точка 2.2.3., подточка 3.

Прилагането на механизъм за заявяване на гарантиран капацитет за ден напред на принципа „или използваш, или губиш“ не трябва да се разглежда като основание за неприлагане на горепосочената мярка. Оттеглянето следва да води до това ползвателят на мрежата да губи договорения си капацитет частично или напълно за определен период или за оставащия ефективен срок на договора. Ползвателят на мрежата запазва правата и задълженията си по договора за капацитет до момента на преразпределянето на капацитета от ОПС и доколкото капацитетът не е преразпределен от ОПС. ОПС предоставят на НРО редовно всички данни, необходими за следене на степента на използване на договорените капацитети.

Мерките, предвидени в точки 2.2.2., 2.2.4. и 2.2.5. се прилагат считано от 1 октомври 2013 г. Точка 2.2.3., подточки от 1 до 5 се прилагат считано от 1 юли 2016 г.

Съгласно чл. 11, ал. 1, изречение второ от Правила за предоставяне на достъп до газопреносните и/или газоразпределителните мрежи и за достъп до съоръженията за съхранение на природен газ (обн., ДВ, бр. 36 от 16.04.2013 г., посл. изм. и доп. бр. 103 от 27.12.2016 г.), операторът разработва процедури за управление на претоварването и ги представя в КЕВР за одобрение.

След проучване на предложения от „Булгартрансгаз“ ЕАД ревизиран проект на Процедури за управление на претоварването в случай на договорно претоварване, се установи следното:

Представеният от „Булгартрансгаз“ ЕАД проект на Процедури за управление на претоварването в случай на договорно претоварване е структуриран, както следва:

1. Част 1 - Общи положения съдържа посочване, че Процедурите са разработени от „Булгартрансгаз“ ЕАД в съответствие с изискванията на т.2.2.2, т.2.2.4 и т.2.2.5 от Приложение I към Регламент (ЕО) № 715/2009, приложими от 1 октомври 2013 г., което е в съответствие с т. 2.2.1, подточка 4 от Приложението.

В съответствие с изискванията на т. 2.2.1. от Приложение I към Регламента, е посочено, че процедурите за управление на претоварването в случай на договорно

претоварване ще бъдат прилагани за трансграничните точки (входни и/или изходни точки, които свързват националната газопреносна мрежа (НГПМ) или газопреносната мрежа за транзитен пренос (ГМТП) с преносните мрежи на газопреносни оператори, действащи в съседни на България държави-членки). Изрично е посочено, че трансграничните точки с трети държави са изключени от прилагането на Процедурите. В тази връзка следва да се вземе предвид изискването на т. 2.2.1., подточка 1, изречение второ от Приложение I към Регламента, съгласно което процедурите за управление на претоварването могат да бъдат прилагани за входни точки от и изходни точки към трети държави според решение на съответния национален регулаторен орган. Следва да се има предвид, че „Булгартрансгаз“ ЕАД изрично е уточнило, че с оглед представените данни за липса на договорно претоварване на цитираната точка за периода 2012-2014 г., не е необходимо въвеждане на задължение за прилагане на Процедурите за управление на претоварването на точка Странджа/Малкочлар.

С оглед изложеното, предлагаме текстът на т. 1.2. (преномериран) от проекта на Процедури за управление на претоварването в случай на договорно претоварване, да бъде прецизиран, като изразът „трансгранични точки“ да се замени с „точки на междусистемно свързване“, а след изрече „с изключение на трансграничните точки с трети държави“, да се добави изрече: „освен ако Комисията за енергийно и водно регулиране, наричана по-долу „Комисията“, не вземе решение тези процедури да се прилагат и спрямо тях.“.

С оглед прецизност предлагаме да бъдат направени редакционни корекции чрез преномериране на разпоредбите.

2. Част 2 - Определения, съдържа дефиниции, които кореспондират на определенията в член 2, параграф 1 от Регламент (ЕО) № 715/2009.

С оглед прецизност на разпоредбите предлагаме да бъдат направени корекции, свързани с номериране на съдържащите се дефиниции.

3. Част 3 - Превантивно управление на претоварването, съдържа разпоредби относно:

3.1. задължения на оператора на преносна система да прилага политика за превантивно управление на претоварванията с цел оптималното използване на капацитета и предотвратяване на случаи на претоварвания и други.

3.2. право на ползвател на мрежата да предлага разпределения му капацитет, който не му е необходим, на пазарен принцип на вторичния пазар.

3.3. извършване от оператора на мониторинг на постъпилите заявления с искане за твърд капацитет, поддържане на регистър на отхвърлени и удовлетворени заявления, на обратно изкупения, върнатия и системно недоизползвания и отнет капацитет.

3.4. правила за организация на вторичен пазар: организиране на вторичен пазар на преносни услуги с оглед насърчаване на оптималното използване на капацитета; приемане от оператора на заявки за покупки и продажби на услуги по преноса на вторичния пазар на капацитети, други.

Предлагаме в т. 3.1.3. да бъде заличен изрече „Утвърждаване на“, с цел постигане на точност на изказа. Предвид настъпилите промени в действащото законодателство и във функционирането на пазара на капацитети след подаване на заявлението за одобрение на Процедури за управление на претоварването в случай на договорно претоварване, предлагаме т. 3.4. Организация на вторичния пазар да бъде изменена, като текстовете отразяват организиране на вторичен пазар на капацитети, а не на услуги по преноса. Операторът насърчава оптималното използване на капацитета, като организира вторичен пазар на капацитети; приема заявки за пренос на капацитети, търгувани на вторичния пазар на капацитети и осигурява платформа за регистриране на сделки на вторичния пазар на капацитети. В случай, че ОПС не може да потвърди заявка за твърд капацитет, доколкото е възможно операторът ще предложи на съответния ползвател да заяви прекъсваем капацитет. Предлагаме и заличаване на т. 3.4.4. и преномериране на текстовете.

В предложения проект, „Булгартрансгаз“ ЕАД предвижда прилагането на процедурите за управление на претоварването съгласно т. 2.2.2., т. 2.2.4. и т. 2.2.5. от Приложение I към Регламента, на точките на междусистемно свързване, на които е идентифицирано договорно претоварване, в следния приоритет:

4. Част 4 - Увеличение на капацитета чрез схемата за свръхзаявяване и обратно изкупуване

Към предложението на „Булгартрансгаз“ ЕАД на схемата за свръхзаявяване и обратно изкупуване, операторът е представил данни, отнасящи се до тази схема в приложения доклад, с цел КЕВР да може да направи оценка на схемата. В този смисъл ОПС е изпълнил изискването на т. 2.2.2., подточка 8, изречение първо от Приложение I към Регламент (ЕО) № 715/2009. „Булгартрансгаз“ ЕАД посочва, че тази схема се прилага от всички оператори за всички междусистемни точки, освен ако НРО е приел решение да се прилага директно механизъм за заявяване на гарантиран капацитет за ден напред на принципа „или използваш, или губиш“, който се прилага от 1 юли 2016 г.

4.1. Съгласно регламентирания в т. 2.2.2., подточка 1 от Приложение I към Регламента, механизъм „Булгартрансгаз“ ЕАД предвижда да предлага на съответната точка на междусистемно свързване допълнителен капацитет, определен като твърд капацитет, в допълнение към техническия или т.нар. „механизъм на свръхзаявяване“. Допълнителният капацитет ще се предлага на база „ден напред“, на цена, не по-ниска от регулираната цена за дневен продукт. Операторът ще предлага такъв дневен допълнителен капацитет само в случай, че техническият капацитет на съответната точка е изцяло резервиран.

Следва да се има предвид, че схемата за свръхзаявяване и обратно изкупуване е един от основните инструменти за предотвратяване на договорното претоварване, който се основава на принципа ОПС да предлага на пазара повече твърд капацитет от наличния технически. За прилагане на схемата, преносният оператор следва да извършва анализи и планиране на базата на статистически сценарии за вероятния размер на физически неизползвания капацитет във всеки един момент в точките на междусистемни връзки, с цел определяне на размера на капацитета, който може да остане неизползван от ползвателите, притежаващи капацитет по силата на действащ договор. Дружеството посочва, че фактическият допълнителен капацитет, предлаган от оператора, може да варира за различните междусистемни точки в зависимост от извършения анализ на риска. Въз основа на преглед на добрите европейски практики, ОПС е стигнал до извода, че операторите предпочитат да предлагат допълнителен капацитет на дневна база, а не за по-дълъг период на резервиране, тъй като по този начин имат по-голяма сигурност за осъществимостта на физическия пренос в размерите на резервирания капацитет. С оглед изложените мотиви, в предложения проект на Процедури е предвидено предлагането на допълнителен капацитет над техническия да се извършва за ден напред, като се отчетат историческите данни за използваемостта и метеорологичните условия за съответния ден, както и резервирания капацитет от ползвателите на мрежата.

В тази връзка и в съответствие с изискванията на т. 2.2.2., подточка 5 от Приложение I към Регламент (ЕО) № 715/2009, в проекта на Процедури е предвидено, че операторът ще определя размера на допълнителния капацитет въз основа на статистически данни за физически използвания капацитет на съответната точка на междусистемна връзка, като се вземе предвид анализа на риска от предлагането на допълнителен капацитет.

Процедурата за увеличение на капацитет посредством схемата за свръхзаявяване включва предлагане от ОПС на допълнителен капацитет не по-късно от 10.00 часа на деня, предхождащ газовия ден за пренос, чрез обявяване на предложението за предоставяне на допълнителен капацитет на клиентския портал на оператора.

4.2. Проектът на Процедури за управление на претоварването в случай на договорно претоварване съдържа и правила за прилагане на механизма на обратно

изкупуване. Прилагането на механизма за свръхзаявяване може да доведе до риск от невъзможност да бъде пренесен физически целия продаден и заявен като газов поток капацитет. В този случай, и ОПС и ползвателите следва да поемат риск, като стимулите за обратното изкупуване на допълнителен твърд капацитет не трябва да водят нито до необосновани приходи, нито до потенциални значителни загуби за оператора. „Булгартрансгаз“ ЕАД предлага този риск да бъде пропорционално разпределен. В този смисъл е и разпоредбата на т. 2.2.2., подточка 3 от Приложение I към Регламента, съгласно която схемата за свръхзаявяване и обратно изкупуване се основава на режим на стимулиране, отразяващ рисковете за ОПС при предлагането на допълнителен капацитет, като трябва да бъде структурира по такъв начин, че приходите от продажбата на допълнителен капацитет и разходите, произтичащи от схемата за обратно изкупуване да се поделят между ОПС и ползвателите на мрежата.

В проекта на Процедури е предвидено, в случай че след като „Булгартрансгаз“ ЕАД е предоставило допълнителен капацитет над техническия по механизма на свръхзаявяване, се установи невъзможност за извършване на пренос на всички заявени количества на тази точка (ситуация на възможно физическо претоварване), да се прилага механизъм за обратно изкупуване на този капацитет. Прилагането на механизма за обратно изкупуване до размера на технически възможния капацитет за пренос изисква пазарнооснована процедура за обратно изкупуване, при която ползвателите на мрежата могат да предлагат капацитет – т. 2.2.2, подточка 6 от Приложение I към Регламент (ЕО) № 715/2009.

Съгласно проекта на Процедури, ОПС уведомява ползвателите, които имат резервиран допълнителен капацитет на дадената точка, освободен на дневна база, съгласно механизма по т. 4.1., като публикува информация за провеждането в деня преди преноса на процедура за обратно изкупуване и общия размер на капацитета за това изкупуване. Ползвателите изготвят своето предложение за предлагане на капацитет за обратно изкупуване съгласно форма, публикувана на клиентския портал на оператора. Предложението се подава в срок до 19.00 часа в деня преди преноса.

В проекта на Процедури е въведено правилото, че предложената цена не може да бъде по-висока от регулираната цена за дневен продукт за дадената точка. С оглед изложеното, заложеният в проекта критерий при оценката за обратно изкупуване на капацитет е най-ниската предложена цена. Предвижда се „Булгартрансгаз“ ЕАД да изкупува само толкова капацитет, колкото е необходим за преодоляване на ситуация на физическо претоварване, т.е. до размера на тази част от продадения допълнително капацитет съгласно механизма на свръхзаявяване, която не може да се изпълни от оператора.

С оглед горното, предложението от „Булгартрансгаз“ ЕАД начин на разпределение на приходите и разходите между ОПС и от ползвател на мрежата, е обоснован с оглед изискването за поделянето им между оператора и ползвателите на мрежата.

Предвид обстоятелството, че е възможно процедурата за обратно изкупуване да бъде неуспешна и да не се набере необходимия капацитет за осигуряване физически на заявените потоци, в проекта на Процедури е предвидена възможността операторът да редуцира капацитет, когато липсват предложения от ползвателите за обратно изкупуване на достатъчно твърд капацитет. В този случай, твърдият капацитет на всички ползватели, резервиран съгласно механизма на свръхзаявяване, се намалява от ОПС пропорционално (pro-rata) до достигане този размер на допълнително продадения капацитет, който може да се изпълни от оператора. За определяне на дела за всеки ползвател се използва съотношението между резервирания от ползвателя капацитет по механизма за свръхзаявяване и общия резервиран капацитет за тази точка по механизма за свръхзаявяване. При редукция, ОПС връща на ползвателя част от плащането по договора, съответстващо на редуцирания капацитет. Проектът на Процедури предвижда операторът

да информира ползвателите за редуциране на капацитета не по-късно от 20:30 часа в деня преди преноса.

Следва да се има предвид, че използването на метода pro-rata за съкращаване на капацитета може да се прилага като последен вариант, когато ОПС установи, че: не са налице алтернативни и/или търговски условия за поддържане интегритета на системата по разходно-ефективен начин; не е налице нито един ползвател, който е склонен да продаде част от своя капацитет, придобит по механизма на свръхзаявяване и набраният капацитет чрез схемата за обратно изкупуване не е достатъчен да покрие заявените физически потоци.

Важно е да се има предвид, че проектът на Процедури за управление на претоварване съдържа правило за началния момент на прилагане на процедурата за увеличаване на капацитет чрез схема за свръхзаявяване и обратно изкупуване за „ден напред“, а именно: след въвеждане от ОПС на дневен продукт за предоставяне на капацитет, в т.ч. и регулирана цена за него. Това правило е обосновано, тъй като за прилагането на Процедурите е необходимо въвеждане на дневен продукт за предоставяне на капацитет, както и с оглед Регламент (ЕС) 2017/459 на Комисията от 16 март 2017 година за установяване на Мрежов кодекс относно механизмите за разпределяне на капацитет в газопреносни системи и за отмяна на Регламент (ЕС) № 984/2013.

Предлагаме по отношение на правилата за схемата за свръхзаявяване, да бъдат направени изменения, както следва:

- думата „*регулирана*“ цена да се замени с обявена от оператора цена, формирана съгласно Методиката за определяне на цени за достъп и пренос на природен газ през газопреносните мрежи, собственост на „Булгартрансгаз“ ЕАД, за съответния продукт, с оглед факта, че съгласно чл. 30, ал. 1, т. 12 от ЗЕ и Методиката за определяне на цени за достъп и пренос на природен газ през газопреносните мрежи, собственост на „Булгартрансгаз“ ЕАД, КЕВР не регулира цените за достъп и пренос;

- предвиждане на възможността „Булгартрансгаз“ ЕАД да предлага допълнителен капацитет и като месечен капацитет, въз основа на извършен анализ от оператора, с оглед осигуряване на възможност за изпълнение на условието по т. 2.2.3., подточка 1, б. г) от Приложение I към Регламента, като в тази връзка е уреден и начина на обявяване на предлагането на допълнителен капацитет.

Предлагаме по отношение на правилата за схемата за обратно изкупуване да бъдат направени изменения и допълнения, като отпада думата „регулирана“ цена.

Въвежда се правилото, че „Булгартрансгаз“ ЕАД следва да предоставя на Комисията периодично, както и при поискване, всички необходими данни за функционирането на схемата с цел нейната оценка. Комисията може да изиска от оператора да преразгледа схемата. Това правило е в съответствие с изискването на т. 2.2.2., подточка 8 от Приложение I към Регламента.

В Част 4 от проекта на Процедури са нанесени и редакционни корекции с цел презиране на текстовете.

Извършеният от „Булгартрансгаз“ ЕАД анализ на използваемостта на капацитета на точките на междусистемно свързване показва, че рискът за дружеството от предлагане на допълнителен твърд капацитет и невъзможност да бъде реализиран не е висок предвид възможностите на преносната мрежа и пазарното търсене. Този извод се потвърждава от представените в графичен вид данни за използваемостта на капацитета на точките на междусистемно свързване, по данни от система SCADA, които показват реалното използване на капацитет на дневна база в годишен аспект за последните 3 години, както и допълнително тези за точката с трета държава Странджа/Малкочлар. Представени и данни, въз основа на исторически данни за годините 2010-2015 г. включително, за IP Кулата/Сидирокастро относно дните, в които при обявяване на съответния допълнителен капацитет (1000, 1500, 2000, 3000, 4000 и 5000 хнм³ допълнителен капацитет) би се

наложило да се провежда обратно изкупуване поради невъзможност да се пренесат количества над техническия капацитет. Движението на газовите потоци показва, че е налице значителен неизползван капацитет, което води до извода, че прилагането на механизма за увеличение на капацитета чрез схемата за свръхзаявяване и обратно изкупуване за предлагане на твърд капацитет за ден напред не би довело до голям риск за ОПС. В допълнение следва да се отбележи, че този риск е най-нисък за IP Кулата/ Сидирокастро и IP Негру вода 2,3/Кардам, при предлагане на 1000 хнм³ допълнителен капацитет. Не е налице необходимост от извършване на анализ на риска от предлагането на допълнителен капацитет за IP Негру вода 1/ Кардам, предвид ниската използваемост (за 2015 г. - технически капацитет 20 273 млн. м³, договорен капацитет - 8 078 млн. м³ и свободен твърд капацитет - 12 195 млн. м³).

Във връзка с изискването на т. 2.2.2., подточка 1, изречение второ от Приложение I към Регламент (ЕО) № 715/2009, преди изпълнението на схемата за свръхзаявяване и обратно изкупуване, НРО да се консултира с НРО на съседните държави членки и да вземе предвид мнението на тези регулаторни органи, считаме, че следва да бъде организирана консултация с НРО на съседните държави членки - Румъния (ANRE) и Гърция (RAE).

5. Част 5 - Връщане на договорен капацитет

Този механизъм позволява на ползвателите на мрежата да предлагат обратно на ОПС капацитет, който те не възнамеряват да ползват. В този смисъл това е изцяло доброволна мярка и представлява алтернатива за ползвателите да предлагат капацитет на свободния пазар. Този капацитет може се преразпределя от ОПС, но мярката е успешна за ползвателя, когато има търсене от конкретен ползвател и операторът успее да преразпредели част или целия предложен капацитет.

Според „Булгартрансгаз“ ЕАД, целта на този механизъм е да бъде ефективна мярка за намаляване на договорно претоварване, като в същото време не насърчава завишено първоначално резервиране на капацитет с цел извличането на ползи от неговото обратно връщане. При връщането на капацитет ОПС трябва да има осигурена възможност да предлага върнатия капацитет по начин, по който най-ефективно да удовлетвори съществуващото търсене. Разликата между този механизъм и вторичния пазар на капацитет се състои в това, че при връщането на капацитет операторът следва да има възможност да предлага върнатия капацитет по начин, по който най-ефективно да удовлетвори съществуващото търсене. Като пример „Булгартрансгаз“ ЕАД посочва, че ако е предложен за връщане тримесечен продукт и операторът не е в състояние да го преразпредели като тримесечен продукт, той може да преобърне този тримесечен продукт в месечен, а след това и в дневен. По този начин върнатият капацитет и преобърнат от ОПС се предоставя на пазара като първичен капацитет, което е съществена разлика по отношение на вторичния пазар.

В съответствие с т. 2.2.4. от Приложение I към Регламент (ЕО) № 715/2009, в проекта на Процедури е предвидено, че ползвателите на газопреносните мрежи на „Булгартрансгаз“ ЕАД, които имат договори за твърд капацитет, ще имат право да предложат обратно на оператора капацитет, който те не възнамеряват да ползват и който капацитет операторът може да преразпределя към други ползватели, следвайки процедурите за разпределение. Изрично е посочено, че върнатият капацитет ще бъде преразпределян към други ползватели само когато целият наличен твърд капацитет на дадената точка е вече разпределен. В проекта на Процедури е предвидено, че механизмът за връщане на договорен капацитет ще се прилага за договори с продължителност повече от един ден – месечни, тримесечни и годишни, което съответства на т. 2.2.4., изречение първо от Приложение I към Регламента. Механизмът за връщане на договорен капацитет е неприложим по отношение на допълнителния капацитет, резервиран съгласно част 4 от проекта на Процедури.

Процедурата включва попълване от ползвателите на предложение за връщане на закупен капацитетен продукт съгласно форма, публикувана на клиентския портал на ОПС. В предложението ползвателят следва да посочи вида на заявения за връщане продукт, неговото времетраене, посока, точката на междусистемно свързване, за която се отнася и цената на продукта, на която иска да бъде изкупен. Цената не може да надвишава обявената от оператора регулирана цена за съответния продукт.

ОПС регистрира предложенията в регистър на предложенията за връщане на договорен твърд капацитет и уведомява мрежовия ползвател за това. Предложените за връщане капацитетни продукти се изкупуват от оператора, спазвайки реда от по-ниска към по-висока цена, но само след като съответният капацитетен продукт е разпределен/реализиран към други ползватели на мрежата.

В проекта на Процедури се съдържа правило, че подаването на предложение за връщане на капацитет не отменя правата и задълженията на ползвателя по действащия договор за твърд капацитет и те остават в сила до момента на извършване на преразпределение на заявения за връщане капацитет към друг ползвател на мрежата.

В случай на реализирано от оператора преразпределение на предложени капацитет, стойността на върнатия капацитет, изчислена по цената на предложението му, се възстановява на ползвателя. Ползвателят, на когото е преразпределен капацитет заплаща цена, не по-ниска от регулираната цена за съответния капацитетен продукт.

Предвид факта, че прилагането на механизма за връщане на капацитет е доброволно за ползвателя, този механизъм не би имал съществено влияние върху сключения дългосрочен договор на базата на междуправителствено споразумение.

Предлагаме в Част 5 от проекта на Процедури да бъдат направени изменения, както следва:

- думата „регулирана“ цена да се замени с обявена от оператора цена, с оглед факта, че съгласно чл. 30, ал. 1, т. 12 от ЗЕ и Методиката за определяне на цени за достъп и пренос на природен газ през газопреносните мрежи, собственост на „Булгартрансгаз“ ЕАД, КЕВР не регулира цените за достъп и пренос;

- предвид функционалностите на Платформата за резервиране на капацитет, експлоатирана от „Булгартрансгаз“ ЕАД, отпада правилото, че ползвателите попълват предложение за връщане на закупен резервиран капацитетен продукт съгласно форма, публикувана на клиентския портал на оператора;

- изрично е предвидено задължение за оператора да уведомява незабавно ползвателя на мрежата за всяко преразпределяне на върнат от него капацитет, което е в съответствие с т. 2.2.4. от Приложение I към Регламент (ЕО) № 715/2009;

Нанесени са и редакционни корекции с цел презиране на текстовете.

6. Част 6 - Механизъм за заявяване на капацитет за дългосрочен период на принципа „използвай или губиш“

„Булгартрансгаз“ ЕАД посочва, че този механизъм е насочен към недопускане на презапасяването с капацитет от ползвателите на газопреносната система за дългосрочен период от време. Рискът от отнемане на дългосрочен капацитет изцяло се носи само от съответния ползвател на мрежата, тъй като същият има възможност да предлага неизползвания си капацитет на вторичния пазар или да предлага връщане на капацитет на ОПС. Според заявителя, са възможни два начина за реализиране на този механизъм. Първият начин предвижда националният регулатор да бъде отговорният орган, който приема решението за отнемане на част или целия дългосрочен капацитет, който е системно неизползван. Според втория алтернативен начин, ОПС е отговорен за отнемане на капацитета, без да е необходимо приемане на решение от НРО.

В проекта на Процедури за управление на претоварването в случай на договорно претоварване, „Булгартрансгаз“ ЕАД е предложило първата възможност. В този случай, ОПС извършва ежегодна оценка на използването на капацитета за периода 1 април - 30

септември и за периода 1 октомври - 31 март и предоставя тази информация на регулатора, като преценката и компетентността за приемане на решение за отнемане на неизползвания капацитет е на КЕВР.

В съответствие с изискванията на т. 2.2.5., подточка 1, изречение второ, б. а) от Приложение I към Регламента е предвидено, че договореният капацитет се счита за системно недоизползван, когато ползвателят на мрежата използва средно по-малко от 80% от своя договорен капацитет. Счита се, че ползвател не е предложил на други ползватели своя неизползван капацитет, когато не се е възползвал от възможностите на механизма за връщане на капацитет, или не е налице предлагане на вторичния пазар. Използването на договорен капацитет за дългосрочен период се анализира от оператора на всеки шест месеца. Мониторинговият период оценява предходните 12 месеца.

Уреденият в проекта на Процедури ред за прилагане на този механизъм предвижда „Булгартрансгаз“ ЕАД да уведомява КЕВР, в случай че в ОПС са постъпили заявления с искане за твърд капацитет през мониторинговия период и са били отхвърлени поради липса на наличен капацитет, като в същото време е налице поне един ползвател, който има неизползван преносен капацитет. Веднъж годишно „Булгартрансгаз“ ЕАД изпраща необходимите документи до КЕВР, доказващи използването на договорените дългосрочни капацитети на съответните точки, за периодите от общия мониторингов период. В проекта на Процедури се предвижда, заедно с уведомяването ОПС да изпрати мотивирано становище, с предложение за предприемане или непредприемане на действия по отнемане на капацитет, в т.ч. с анализ разходи/ползи за влиянието на евентуалното отнемане върху приходите на оператора.

Въз основа на информацията, получена от оператора, КЕВР извършва проверка дали ползвателят на мрежата на дадената точка изцяло покрива условията за системно недоизползван капацитет и дали е продавал или предлагал своя неизползван капацитет. Проектът на Процедури предвижда правомощие на КЕВР, след извършване на необходимата проверка за наличие на предвидените условия, да информира съответния ползвател, че може да се пристъпи към отнемане на неизползвания му капацитет, като посочва размера на максималния капацитет, който може да му бъде отнет и периода. Комисията следва да предостави срок на ползвателя за представяне на обосновка във връзка с неизползвания капацитет. Предвидено е също, че ако ползвателят не представи задоволителна обосновка или не представи обосновка в указания срок, КЕВР приема решение за отнемане на капацитет на този ползвател, като го уведомява и изпраща указания до оператора за предприемане на съответни действия по отнемане на капацитета.

В проекта на Процедури са посочени и условията, при наличието на които КЕВР взема решение за частично или пълно отнемане на системно недоизползван от даден ползвател на мрежата договорен капацитет в дадена трансгранична точка, които кореспондират на разпоредбата на т. 2.2.5., подточка 1 от Приложение I към Регламента. Включено е и условието за прилагане на механизма за отнемане на капацитет единствено, когато е налице търсене на капацитет от друг ползвател на мрежата.

Предвид необходимостта от ясно посочване на отговорностите и описание на процедурните правила във връзка с отнемане на капацитет от ползвател, предлагаме в Част 6 от проекта на Процедури да бъдат направени изменения и допълнения, както следва:

Прецизирани са текстовете, уреждащи последващите действия на КЕВР, след сезирането от страна на ОПС с мотивирано становище и предложение за предприемане или непредприемане на действия по отнемане на капацитет. Въз основа на информацията и становището от оператора, Комисията извършва проверка дали по отношение на ползвателя на мрежата на дадената точка са изпълнени условията за отнемане на капацитет. Уточнен е минимален срок (не по-кратък от 14 дни), в който след като КЕВР е уведомила ползвателя за започване на процедура по отнемане на капацитет, същият има

право да представи становище и обосновка относно причините за неизползване на капацитета. Предвидени са правомощията на КЕВР да постанови решение за отнемане на капацитет или за прекратяване на процедурата, когато въз основа на становището и обосновката от ползвателя прецени, че посочените от него причини за недоизползване на капацитет са основателни. Комисията уведомява за решението си, както ползвателя, така и оператора, който в случай на решение за отнемане на капацитет следва да предприемане действия по отнемане на капацитета, не по-късно от един месец преди началото на периода, в който този капацитет следва да бъде предложен от оператора на други ползватели. Предвид т. 2.2.5., подточка 4 от Приложение I към Регламента, в проекта на Процедури е уточнено, че тази мярка се прилага само за договори с ефективна продължителност повече от една година или последователни тримесечия, обхващащи най-малко две години.

Нанесени са и редакционни корекции с цел презиране и по-голяма яснота на текстовете.

С оглед изложеното по-горе може да бъде направен извод, че представените от „Булгартрансгаз“ ЕАД за одобрение Процедури за управление на претоварването съответстват на предвидените в т. 2.2. от Приложение I към Регламент (ЕО) № 715/2009.

Необходимостта от изпълнение на изискванията на европейското законодателство и улесняване на трансграничния обмен на природен газ на недискриминационна основа налагат одобряването от КЕВР на разработените от „Булгартрансгаз“ ЕАД процедури за управление на претоварването, с оглед уреждане на обществените отношения във връзка с управление на претоварването чрез правни норми в националното законодателство, което е предвидено и в чл. 11, ал. 1, изречение второ от Правилата за предоставяне на достъп до газопреносните и/или газоразпределителните мрежи и за достъп до съоръженията за съхранение на природен газ.

Процедурите за управление на претоварването в случай на договорно претоварване целят осигуряване на предлагането от ОПС, в случай на договорно претоварване, на неизползвания капацитет на първичния пазар поне ден напред и на база прекъсваемост на доставките, както и на възможността ползвателите на мрежата, които желаят да препродадат неизползван договорен капацитет на вторичния пазар, да имат правото да го направят. Разработеният от „Булгартрансгаз“ ЕАД проект на Процедури цели постигането на ефективно и оптимално използване на техническия капацитет, постигане на съответствие с националната и европейска нормативна уредба и осигуряване на прозрачни недискриминационни условия за ползвателите на мрежата.

Изготвеният от „Булгартрансгаз“ ЕАД анализ на влиянието от прилагане на Процедурите за управление на претоварването в случай на договорно претоварване върху финансовото състояние на дружеството показва, че не се очаква приложението в дългосрочен план да доведе до съществено изменение във финансовото състояние на оператора, отчитайки и принципа за неутралност, в частност относно утвърдените от КЕВР необходими приходи за осъществяване на дейността по пренос на природен газ през газопреносните мрежи, собственост на дружеството. В допълнение, в краткосрочен план се очаква прилагането им да доведе до благоприятен резултат, като повиши събираемостта, компенсира до известна степен риска от неосъществяване на прогнозата за реализация на капацитети и пренесени количества.

В резултат от приемането на проекта на Процедури за управление на претоварването в случай на договорно претоварване и прилагането им ще бъде осигурена възможност за освобождаване на неизползвания капацитет, като от една страна ползвателите на мрежата ще могат да търгуват капацитетите по своите договори, а от друга страна, ОПС ще има задължението да предлага неизползвания капацитет на пазара. Тези Процедури ще създадат условия за недискриминационен достъп до газопреносните мрежи, съобразени със спецификата на българския и регионалния пазар на природен газ, с

оглед обезпечаване на развитието и нормалното функциониране на прозрачен пазар на природен газ, улесняване на търговията с капацитет и повишаване сигурността на доставките на газ чрез засилен трансграничен обмен.

Прилагането на Процедури за управление на претоварването в случай на договорно претоварване, не е обвързано с разходи за държавния бюджет, поради което не се и изисква финансова обосновка по смисъла на Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация.

Във връзка с гореизложеното, при одобряване на предложените проекти, следва да бъде проведена процедурата в съответствие с разпоредбите на Закона за нормативните актове, Административно-процесуалния кодекс и Закона за енергетиката. Проектът на Процедури за управление на претоварването в случай на договорно претоварване следва да бъде публикуван на интернет страницата на КЕВР, ведно с доклада, съдържащ мотивите, както и на Портала за обществени консултации. Следва да бъде проведено обществено обсъждане на проекта, като на оператора и на заинтересованите лица да бъде предоставен поне минималния законоустановен срок за изразяване на становища и предложения по проекта.

Изказвания по т.1:

Докладва В. Василева. В КЕВР е постъпило заявление от „Булгартрансгаз“ ЕАД с искане за одобрение на Процедури за управление на претоварването в случай на договорно претоварване на основание т.2.2. от Приложение I към Регламент (ЕО) № 715/2009 относно условията за достъп до газопреносни мрежи за природен газ. Приложени са проект на Процедури, доклад с мотивирано предложение за одобряване на Процедури за управление на претоварването, включително анализ на влиянието при прилагане на Процедурите и други документи. След проучване са установени някои несъответствия. В тази връзка е изискано от дружеството да представи допълнителна информация и разяснения. Същите са представени с писмо, в което по отношение на приложимостта на Процедурите за управление на претоварването за трансграничната точка Странджа/Малкочлар, операторът посочва, че на база използваемостта на капацитета може да се направи обоснован извод за липса на договорно претоварване на цитираната точка за периода 2012-2014 г. „Булгартрансгаз“ ЕАД заявява, че на този етап не е необходимо въвеждане на задължение за прилагане на Процедурите за управление на претоварването на точка Странджа/Малкочлар. С оглед изясняване на повдигнатите въпроси, както и на правата и задълженията на „Булгартрансгаз“ ЕАД и на КЕВР, е проведена работна среща, на която операторът е поел ангажимента да представи преработен вариант на Процедурите за управление на претоварването в случай на договорно претоварване. С писмо с вх. № Е-15-45-10 от 18.11.2016 г. „Булгартрансгаз“ ЕАД е представило преработен проект, актуализиран анализ и други документи.

Конкретните процедури за управление на претоварването в случай на договорно претоварване, така като са регламентирани в т. 2.2. от Приложение I към Регламента, са увеличаване на капацитета посредством схема за свръхзаявяване и обратно изкупуване, механизъм за заявяване на гарантиран капацитет за ден напред на принципа „или използваш, или губиш“, връщане на договорен капацитет и механизъм за заявяване за дългосрочен период на принципа „или използваш, или губиш“.

В чл. 11, ал. 1 от Правила за предоставяне на достъп до газопреносните и/или газоразпределителните мрежи е предвидено операторът да разработи такива процедури и да ги представя в КЕВР за одобрение.

След проучване на ревизирия проект на Процедури за управление на претоварването в случай на договорно претоварване, се е установила следната структура. По всяка една от съответните части работната група е направила съответните предложения.

Част 1 - Общи положения. Работната група е предложила текстът на т. 1.2. (преномериран) от проекта на Процедури да бъде прецизиран. Изразът „трансгранични точки“ да се замени с „точки на междусистемно свързване“, а след израза „с изключение на трансграничните точки с трети държави“, да се добави: „освен ако Комисията за енергийно и водно регулиране, наричана по-долу „Комисията“, не вземе решение тези процедури да се прилагат и спрямо тях.“. Направени са предложения за редакционни корекции, отразени в представения проект.

Част 2 - Определения, съдържа дефиниции, които кореспондират на определенията в член 2, параграф 1 от Регламент (ЕО) № 715/2009.

3. Част 3 - Превантивно управление на претоварването. Работната група предлага заличаване на някои изрази „Утвърждаване на“, с цел постигане на точност на изказа. Предвид настъпилите промени в действащото законодателство, работната група предлага да бъде изменена т. 3.4. Организация на вторичния пазар, като текстовете отразяват организиране на вторичен пазар на капацитети, а не на услуги по преноса.

В предложения проект „Булгартрансгаз“ ЕАД предвижда прилагането на три процедури. Основната процедура, която се прилага от по-голямата част от страните-членки, е процедурата по Увеличение на капацитета чрез схемата за свръхзаявяване и обратно изкупуване. Към предложението на „Булгартрансгаз“ ЕАД на схемата за свръхзаявяване и обратно изкупуване операторът е представил данни, отнасящи се до тази схема в приложения доклад, с цел КЕВР да може да направи оценка на схемата. Допълнителният капацитет ще се предлага на база „ден напред“, на цена не по-ниска от регулираната цена за дневен продукт.

Относно прилагането на механизма за свръхзаявяване, следва да се има предвид, тъй като съдържа риск (в случай на договорно претоварване при прилагане на механизма за свръхзаявяване) да се стигне до невъзможност да бъде пренесен физически целия продаден и заявен като газов поток капацитет, тогава „Булгартрансгаз“ ЕАД предлага пропорционално разпределение на риска и прилагане на механизма за обратно изкупуване до размера на технически възможния капацитет за пренос. Това изисква пазарнооснована процедура за обратно изкупуване, при която ползвателите на мрежата могат да предлагат вече освободения капацитет, съгласно схемата за свръхзаявяване. Описани са предложенията на „Булгартрансгаз“ ЕАД досежно цената, която да бъде прилагана в тези случаи. Когато не е възможно в резултат на тези процедури операторът да набере необходимия капацитет с оглед осигуряване физически на заявените потоци, е предвидена възможността операторът да редуцира капацитет, когато липсват предложения от ползвателите за обратно изкупуване на достатъчно твърд капацитет. В този случай ОПС пропорционално намалява капацитета на ползвателите до достигане този размер на допълнително продадения капацитет, който може да се изпълни от оператора. При редукция ОПС връща на ползвателя част от плащането по договора, съответстващо на редуцирания капацитет.

В тази връзка работната група предлага думата „регулирана“ цена да се замени с обявена от оператора цена, формирана съгласно Методиката за определяне на цени за достъп и пренос на природен газ през газопреносните мрежи, тъй като съгласно чл. 30, ал. 1, т. 12 от ЗЕ и Методиката за определяне на цени за достъп и пренос на природен газ през газопреносните мрежи, собственост на „Булгартрансгаз“ ЕАД, КЕВР не регулира цените за достъп и пренос. Те подлежат на определяне и обявяване от оператора. Предвиждане на възможността „Булгартрансгаз“ ЕАД да предлага допълнителен капацитет и като месечен капацитет. Първоначално идеята е да се започне с капацитет за деня, доколкото това е минималната възможност. Предвид осигуряване на възможност за изпълнение на условието по т. 2.2.3., подточка 1, б. г) от Приложение I към Регламента, работната група счита, че на оператора следва да бъде дадена и такава възможност, при наличие на изготвен от него анализ и негови възможности, да предлага допълнителен капацитет и като месечен капацитет.

Въвежда се правилото, че „Булгартрансгаз“ ЕАД следва да предоставя на Комисията периодично, както и при поискване, всички необходими данни за функционирането на схемата, за да може Комисията да изиска от оператора да преразгледа схемата.

„Булгартрансгаз“ ЕАД е извършило анализ на използваемостта на капацитета, който е показал, че рискът за дружеството от предлагане на тази схема и невъзможността да бъде реализиран този твърд капацитет не е висок, предвид възможностите на преносната мрежа и пазарното търсене.

Предвид факта, че в регионален аспект е очакван ефектът от съседните оператори да прилагат едни и същи механизми за управление на претоварването на точките на междусистемно свързване, следва да бъде осъществена консултация с НРО на съседните държави членки, преди прилагането на схемата за свръхзаявяване и обратно изкупуване. В този смисъл едно от предложенията на работната група е да бъде организирана консултация с националните регулаторни органи на Румъния и Гърция.

Вторият механизъм, който „Булгартрансгаз“ ЕАД предвижда, е връщане на договорен капацитет. Това е изцяло доброволна мярка и представлява алтернатива за ползвателите да предлагат капацитет на свободния пазар. Мярквата ще бъде успешна за ползвателя, когато има търсене от конкретен ползвател, и операторът успее да преразпредели част или целия предложен капацитет. При връщането на капацитет ОПС трябва да има осигурена възможност да предлага върнатия капацитет по начин, по който най-ефективно да удовлетвори съществуващото търсене. „Булгартрансгаз“ ЕАД посочва, че ако е предложен за връщане тримесечен продукт и операторът не е в състояние да го преразпредели като тримесечен продукт, той може да преобърне този тримесечен продукт в месечен, а след това и в дневен.

Работната група предлага отпадането на думата „регулирана“ цена. Същата да се замени с обявена от оператора цена. Предвид функционалностите на Платформата за резервиране на капацитет, експлоатирана от „Булгартрансгаз“ ЕАД, работната група предлага да отпадне правилото, че ползвателите попълват предложение за връщане на закупен резервиран капацитетен съгласно форма, публикувана на клиентския портал на оператора. Изрично е предвидено задължение за оператора да уведомява незабавно ползвателя на мрежата за всяко преразпределяне на върнат от него капацитет, което е в съответствие с Регламент (ЕО) № 715/2009.

Третият механизъм, който „Булгартрансгаз“ ЕАД предлага, е Механизъм за заявяване на капацитет за дългосрочен период на принципа „използвай или губиш“. Тук рискът от отнемане на дългосрочен капацитет изцяло се носи само от съответния ползвател на мрежата, тъй като същият има възможност да предлага неизползвания си капацитет на вторичния пазар или да предлага връщане на капацитет на ОПС, но не е сторил това. Според заявителя са възможни два начина за реализиране на този механизъм. Този механизъм е насочен към недопускане на презапаяването с капацитет от ползвателите.

В проекта на Процедури за управление на претоварването в случай на договорно претоварване „Булгартрансгаз“ ЕАД е предложило преценката и компетентността за приемане на решение за отнемане на неизползвания капацитет да бъде на КЕВР, което е в съответствие с изискванията на т. 2.2.5., подточка 1 от Приложение I към Регламента

Работната група е счела, че следва да бъдат прецизирани текстовете, касаещи провеждането на тази процедура. Предложенията са изложени подробно на стр.14 от доклада. Уточнен е минимален срок (не по-кратък от 14 дни), в който след като КЕВР е уведомила ползвателя за започване на процедура по отнемане на капацитет, същият има право да представи становище и обосновка относно причините за неизползване на капацитета.

Предвид гореизложеното и на основание чл. 16, параграф 3, във връзка с т. 2.2. от Приложение I към Регламент (ЕО) № 715/2009, чл. 14 от Закона за енергетиката; чл. 11, ал.

1 от Правила за предоставяне на достъп до газопреносните и/или газоразпределителните мрежи и за достъп до съоръженията за съхранение на природен газ, чл. 43, ал. 1 и ал. 6, чл. 49 и чл. 51 от Правилника за дейността на Комисията за енергийно и водно регулиране и на нейната администрация, работната група предлага Комисията да вземе следните решения:

1. Да приеме настоящия доклад;
2. Да одобри проект на Процедури за управление на претоварването в случай на договорно претоварване;
3. Да насрочи обществено обсъждане на проекта на Процедури за управление на претоварването в случай на договорно претоварване, като датата и часът на общественото обсъждане бъдат публикувани на интернет страницата на Комисията за енергийно и водно регулиране;
4. Да публикува проекта на Процедури за управление на претоварването в случай на договорно претоварване на интернет страницата на Комисията, ведно с доклада, и на Портала за обществени консултации;
5. Да се извърши консултация с националните регулаторни органи на съседните държави членки.

И. Н. Иванов установи, че няма въпроси и изказвания. Като насрочи дата за провеждане на общественото обсъждане на 17.08.2016 г. от 10:00 ч., подложи на гласуване проекта на решение.

Предвид гореизложеното и на основание чл. 16, параграф 3, във връзка с т. 2.2. от Приложение I към Регламент (ЕО) № 715/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 13 юли 2009 г. относно условията за достъп до газопреносни мрежи за природен газ и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1775/2005 - Насоки относно принципи на механизмите за разпределение на капацитет и на процедурите за управление на претоварването по отношение на операторите на преносни системи и тяхното прилагане в случай на договорно претоварване; чл. 14 от Закона за енергетиката; чл. 11, ал. 1, изречение второ от Правила за предоставяне на достъп до газопреносните и/или газоразпределителните мрежи и за достъп до съоръженията за съхранение на природен газ, чл. 43, ал. 1 и ал. 6, чл. 49 и чл. 51 от Правилника за дейността на Комисията за енергийно и водно регулиране и на нейната администрация, Комисията

Р Е Ш И:

1. Приема доклад относно одобрение на Процедури за управление на претоварването в случай на договорно претоварване, предложени от „Булгартрансгаз“ ЕАД;
2. Одобрява проект на Процедури за управление на претоварването в случай на договорно претоварване;
3. Насрочва обществено обсъждане на проекта на Процедури за управление на претоварването в случай на договорно претоварване на 17.08.2017 г. от 10:00 ч.;
3. За участие в общественото обсъждане да бъдат поканени заинтересованите лица;
4. Докладът, проектът на Процедури за управление на претоварването в случай на договорно претоварване, датата и часът на общественото обсъждане да бъдат публикувани на интернет страницата на Комисията за енергийно и водно регулиране.
5. Проектът на Процедури за управление на претоварването в случай на договорно претоварване на интернет страницата на Комисията, ведно с доклада, да бъдат публикувани и на Портала за обществени консултации;
6. Да се извърши консултация с националните регулаторни органи на съседните държави членки.

В заседанието по **точка първа** участват председателят Иван Н. Иванов и членовете на Комисията Светла Тодорова, Александър Йорданов, Владко Владимиров, Евгения Харитонова и Димитър Кочков.

Решението е взето с **шест гласа „за“**, от които три гласа (Александър Йорданов, Владко Владимиров, Евгения Харитонова) на членовете на Комисията със стаж в енергетиката.

Приложение:

1. Доклад с вх. № Е-Дк-544 от 04.08.2017 г. - одобрение на Процедури за управление на претоварването в случай на договорно претоварване, предложени от „Булгартрансгаз“ ЕАД.

ЧЛЕНОВЕ НА КЕВР:

.....
(С. Тодорова)

.....
(А. Йорданов)

.....
(В. Владимиров)

.....
(Е. Харитонова)

.....
(Д. Кочков)

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ДОЦ. Д-Р ИВАН Н.ИВАНОВ

ГЛАВЕН СЕКРЕТАР:

Р. ТОТКОВА

Протоколирал:
(А. Фикова - главен експерт)